

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 20C/29/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117248769
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Libuša Záthurecká
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2019:6117248769.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Libušou Záthureckou v právnej veci žalobcu Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Grösslingova 77, Bratislava - Staré Mesto, IČO: 31 351 026, právne zastúpený SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186 proti žalovanej F. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom R. XXX/XX, Z. Z., o zaplatenie úroku z úveru, takto

rozhodol:

Súd žalobu o zaplatenie úroku z úveru 7,79 % ročne zo sumy 19 985,10 Eur od 10. 11. 2017 do zaplatenia zamietal.

Žalobca má nárok na náhradu trov tohto konania voči žalovanej v plnej výške, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi v lehote 3 dní odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca podanou žalobou navrhol, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť istinu vo výške 22 228,78 Eur s úrokom z úveru 7,79 % ročne zo sumy 19 985,10 Eur od 10. 11. 2017 do zaplatenia, úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 19 985,10 Eur od 10. 11. 2017 do zaplatenia s trovami konania titulom uzatvorenej Zmluvy o stavebnom sporení a Zmluvy k účtu zo dňa 09. 09. 2014.

2. Okresný súd Banská Bystrica vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 20C/29/2018-86 zo dňa 14. 06. 2018 a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 20 862,22 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % p. a. zo sumy 19 985,10 Eur od 10. 11. 2017 až do zaplatenia, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

3. Z dôvodu odvolania žalobcu do výroku, ktorým bola v časti žaloba zamietnutá a výroku o trovách konania Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 12Co/292/2018-121 zo dňa 31. 01. 2019 rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (druhý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok) zrušil a vec vrátil na nové rozhodnutie. Krajský súd v Banskej Bystrici uviedol, že v predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobca poskytol žalovanej úver podľa zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení účinnom ku dňu uzatvorenia Úverovej zmluvy, a to na základe úverovej zmluvy, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu. Ide o právny vzťah medzi dodávateľom, podnikateľom a spotrebiteľom občanom nepodnikateľom v súlade s ustanoveniami § 52 ods. 1 až 4 OZ. Zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovanou je vzťahom spotrebiteľským, ktorý musí nevyhnutne podliehať ex offio súdnej kontrole. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je pritom postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii. S ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť

právných služieb a na možnosti stanovovať jednostranne zmluvné podmienky cestou formulárových zmlúv je pre takéto vzťahy charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený.

4. Ohľadne nepriznania zmluvných úrokov po zosplatnení odvolací súd uviedol, že ak sa súčasťou úverovej zmluvy majú stať všeobecné obchodné podmienky pre stavebné sporenie Flexibil, môže sa to udiť prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Je nevyhnutné, aby tieto súčasti boli v úverovej zmluve o úvere konkretizované. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri úvere dohodnuté úroky bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. Úlohou prvoinštančného súdu bude náležite sa vysporiadať s nárokmi žalobcu s prihliadnutím na obsah úverovej zmluvy, VOP zistiť, či sú zmluvné dojednania ohľadne žalobcom uplatnených nárokov po zosplatnení úveru dostatočne konkretizované v ÚZ, t. j. či z nich vyplýva dohoda strán ohľadne nároku žalobcu na úroky po zosplatnení úveru a či uvedené zmluvné dojednania majú všetky atribúty platného dojednania (§ 37 a nasledujúce OZ).

5. Po rozhodnutí druhoinštančného súdu žalobca zotrval na podanej žalobe, poukázal na skutočnosti uvedené v odvolaní ohľadne zamietutej časti nároku s poukazom na ustanovenie § 502 a § 503 Obchodného zákonníka. K bodu 15 rozhodnutia odvolacieho súdu uviedol, že všeobecné podmienky ani úverová zmluva neobsahujú dojednanie len poukázala na Článok zmluvy VIII. Žalobcoví úroky patria vzhľadom na zdôvodnenie v odvolaní. Predložila do konania rozsudok Krajského súdu Bratislava č. k. 16CoPr/5/2018, kde boli úroky priznané. Iné dôkazy nenavrholi a nepredložili. Žalovaná sa pojednávania nezúčastnila.

6. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

7. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

8. Podľa § 503 ods. 1, 2, 3 Obchodného zákonníka záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú. Ak sa poskytnuté peňažné prostriedky majú vrátiť v splátkach, sú v deň splatnosti každej splátky splatné aj úroky z tejto splátky. Dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov.

9. Podľa § 506 Obchodného zákonníka ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.

10. Súd má za to, že pokiaľ veriteľ (žalobca) pristúpi k tomu, že zosplatní úver ako to bolo i v prípade strán sporu, kedy k zosplatneniu došlo ku dňu 28. 12. 2016 a teda považuje celý dlh za splatný, nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru. Úver je odplátnym právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu do splatnosti podľa jeho predstáv poskytnúť úver a za úver mať dohodnuté úroky. Od začiatku sa sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov napríklad nesplácanie úveru má dodávateľ právo posunúť splatnosť úveru. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený do splatnosti zákon priznáva za zadržanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné alebo zmluvné. Zmluvné úroky popri úrokoch z omeškania sú nielen odklonom od zákona v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, ale odporujú aj kogentnému zákonnému pravidlu § 517 ods. 2 OZ. Žalobca sa dovoláva

nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky a to trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ a spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa a predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva a za podmienok § 53 ods. 9 OZ. K predčasnemu zosplateniu záväzku došlo konaním veriteľa a bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku jednostranným adresovaným právnym úkonom. Okrem skutočnosti, že pri plnení záväzku je potrebné za každých okolností vychádzať zo stabilizovaných podstatných náležitostí zmluvy, ktoré sprevádzajú celú existenciu a trvanie záväzku, a to až do času zmeny obsahu záväzku, ktorá predstavuje prekonanie dojednaných podmienok postupného splácania záväzku. Predčasné zosplatenie úveru je jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne v splátkach vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi právo na úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Iný stav je príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, keď veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojim právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. V tomto zásadnom rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky. Ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba tieto užívať nie je dôvod, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednaná dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatení úveru neprešli by tieto nároky testom ustanovenia § 517 ods. 2 OZ.

11. Pokiaľ žalobca poukazoval na ustanovenie § 502 a § 503 Obchodného zákonníka a na to, že má podľa § 502 Obchodného zákonníka nárok na zaplatenie úroku v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom. Jeho tvrdenie, že jeho nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich vrátenia teda aj po zosplatení úveru vychádzajú z druhej vety § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka je potrebné posudzovať v celom kontexte tejto právnej normy, ktorá podľa jeho prvej vety zakotvuje oprávnenie dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Druhú vetu § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka nemožno interpretovať ani bez spojitosti s prvou vetou jeho odseku 1, podľa ktorej záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Úroky zo splátky sú v prípade plnenia v splátkach splatné v deň splatnosti splátky (§ 503 ods. 2 Obchodného zákonníka), ak sa však má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú (§ 503 ods. 1 tretia veta). Uvedené ustanovenia spolu s § 497 Obchodného zákonníka explicitne upravujú nielen záväzok dlžníka zaplatiť úroky, ale aj splatnosť tohto záväzku. Z uvedeného vyplýva, že úrok z úveru patrí len za požičanie peňazí, ku ktorému po zániku zmluvného vzťahu nedochádza. V súlade s týmto výkladom je aj ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka umožňujúce od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, teda celý dlh jednorazovo. Z uvedeného vyplýva, že doba splatnosti zmluvných úrokov sa zhoduje s dobou splatnosti úveru, čo znamená, že celková suma úrokov musí byť zaplatená najneskôr zaplatením poslednej splátky úveru. Na tieto závery poukazujú aj viaceré rozhodnutia odvolacích súdov (rozsudok Krajského súdu Žilina č. k. 10Co/104/2012, rozsudok č. k. 5Co/196/2016 zo dňa 28. 06. 2016, rozsudok Krajského súdu Košice zo dňa 05. 10. 2016 č. k. 9Co/604/2015, rozsudok Krajského súdu Trnava č. k. 25Co/615/2015 zo dňa 30. 11. 2016, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16Co/322/2015 zo dňa 12. 05. 2015, rozsudok č. k. 11Co/307/2018 zo dňa 17. 04. 2019, rozsudok č. k. 14Co/75/2018 zo dňa 26. 03. 2019).

12. K okolnosti, že dlžník porušením povinnosti získal výhodnejšie postavenie oproti dlžníkom, ktorí záväzky plnia riadne, nakoľko sa zbavil povinnosti plniť zmluvne dohodnuté plnenie, t. j. úroky je potrebné brať do úvahy aj následok tohto porušenia, ktorým je skoršia ako pôvodne dohodnutá splatnosť pohľadávky. Dlžník síce nemá povinnosť platiť zmluvné úroky, na druhej strane ale stráca výhodu splátok a je povinný zaplatiť celý dlh, zvyčajne nie malý a to naraz a skôr ako bolo pôvodne dohodnuté. Z pozície veriteľa to znamená, že síce stráca nárok na úroky, ale na druhej strane má nárok na zaplatenie celého dlhu naraz.

13. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní uviedla, že VOP ani úverová zmluva neobsahujú dojednania ohľadne úrokov z úverovej zmluvy, len Článok úverovej zmluvy VIII. a teda v zmysle bodu 17 druhoinštančného súdu súd nemal zmluvné dojednania ohľadne žalobcom uplatnených nárokov. Nebolo zistené, že by bola dohoda strán na úroky po zosplatnení a teda uvedené nepodliehalo k preskúmaniu atribútov platného dojednania.

14. Súd zotrval na svojom právnom názore a žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol.

15. I v prípade, že by takáto dohoda existovala súd vo svojom rozhodnutí pod bodom 15 mal za to, že dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že úroky navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti, takáto dohoda spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, predstavuje jeho značné zhoršenie postavenia a je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne s dodávateľom vyjednal. Súd mal za to, že takáto dohoda by bola neplatná pre rozpor so zákonom s poukazom na § 39 OZ, § 52 ods. 2 OZ a § 517 ods. 2 OZ (uznesenie IV.ÚS 476/2012).

16. O trovách konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov tohto konania v plnej výške i keď nepriznal žalobcovi plnenie v plnej výške, keďže ide o konanie ako celok a neúspech žalobcu bol nepatrný.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení trojmo na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C. s. p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný neplní dobrovoľne to, čo mu ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie v zmysle zvláštneho predpisu.